Thilonis Valentini: Panegyricus aeterno honori Serenissi. ac Invictiss. Vladislai IV publice dictus.

V
B
J
D

PANEGYRICVS ÆTERNO HONORI, SERENISSIMI AC INVICTISSIMI VLADISLAI IV. POLONIÆ SVECIÆQUE REGIS AVGVSTI, &c. &c.

Cùm

SVORVM LIBERATOR FELIX,
HOSTIVM VICTOR FORTIS,
PACE ÆTERNA
CONSTITVTA,

SUB AUSPICIUM ANNI

M. DC. XXXV.

PRUSSIÆ FINES AUSPICATO INGRESSUS ESSET;

NOMINE ACADEMIAE REGIOMONTANÆ

Publicè dictus,

à

M. Valentino Thilone Eloq. P. P.

REGIOMONTI
Typis LAURENTII SEGEBADII,
M. DC. XXXV.

SERENISSIMI AC INVICTISSIMI VLADISLAI IV. POLONIÆ SVECIÆQUE REGIS AUGUSTI &c. &c. DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI, MAGNIFICE AC GENEROSE DOMINE LEGATE: MAGNIFICI, NOBILISSIMI, AC STRENUI DNN. REGENS, CONSILIARII, AC PROCERES PRUSSIÆ INCLYTI: MAGNIFICE DN. RECTOR; SPECTABILIS DN. DECANE; ADMODUM REVERENDI, CONSULTISSMI, EXCELLENTISSMI DNN. PROFESSORES: REVERENDI, CLARISSIMI, AMPLISSIMI, PRÆSTANTES DNN. HOSPITES OMNIUM ORDINUM HONORATISSIMI: NOBILISSIMI DNN. STUDIOSI:

Vod precata à DEO Optimo Maximo, cum universa Provincia, Academia hæc nostra est, eo tempore, cùm SERENISSIMO ac Præpotentissimo PRINCIPI VLADISLAO IV. POLONIÆ REGI AVGVSTO, MAGNO DVCI LITHVANIÆ, RVSSIÆ, PRVSSIÆ, MASOVIÆ, SAMOGITIÆ, LIVONIÆ; Nec non SVECORVM, GOTHORVM ac VANDALORVM HÆREDITARIO REGI &c. &c. DOMINO SVO ac TVTELARI OPTIMO MAXIMO, Divina Gratia, Regia Virtus, Procerum suffragia, moderandarum rerum summã tradidissent, ut, si contra obstinatam Barbarorum perfidiam dimicandum esset, sempiterno eos excidio deleret; Sin scelerum conscientiá victi, receptui canerent, Regiá gratiá ac Pacis nobilissimo bono servarentur, ut, quod bellum invi-

cta

cta virtus suscepisset, id in suorum assertionem potiùs, quàm in hostium internecionem desineret: ejus devotionis se esse convictam beneficio DEI immortalis, Auspiciis FELICISSIMI REGIS, Fide Fortissimorum Militum, confessione inimicorum, hodierno die DEO Gratias agit, sibi gaudet, ac, quantum potest, GLORIOSISSIMO VICTORI gratulabunda acclamat;

SALVE. VLADISLAE. AUGUSTE.
VICTOR. INVICTE. OPPRESSOR.
INIQUITATIS. ASSERTOR. PACIS.
JUSTE. FORTIS. CLEMENS.

Nec metuit, ut liceat te gratis salutare, cùm munera salutandis Regibus exigat mos & constitutio antiquissimorum. Persarum ea lex erat, quæ quidem una ex omnibus observantissimè colebatur, & hodienum plerisq; inviolabilis est: Verum linquens hæc ampliori fortunæ, quod unum potest, quemque solum divinissimarum virtutum æstimatorem novit, æternam animi defert venerationem, atque memoriam. Hanc mentium Augustissimo Nomini Tuo consecrat ædem, in quâ trophæum ponet

ære perennius,
Regaliq; situ pyramidum altius,
Quod nec imber edax, aut Aquilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, & fuga temporum.

Fulgebit ea intemerato æternæ fidei auro, ac amoris non corrumpendi purpurâ. Quicquid argenti, quicquid nobilissimorum lapidum renidet usquam, præstabit in hac purissi-

mus

mus devotionis candor, ac intermina servitiorum constantia. Statuetur pòst in hac, expressa Magni VLADISLAI imago, cujus & sacratissimum caput, & fortissimam dextram, &, sapientiæ quoddam virtutumque sacrarium, pectus æternus nostræ devotionis prosequetur cultus. Personabunt eandem æterna tuarum victoriarum præconia, ac, quandocunque licebit, Musarum nostrarum materia erit, Divina VICTORIS VLADISLAI Virtus. Et ne dubites, Regum Maxime, ipsas Musas, si corporum sensus admitterent, jam è Parnasis monte, Regium hunc ingressas, sacratissimum hoc sapientiæ domicilium tuis laudibus, implere: Nunc cum id, me interprete, agi necessum sit, ipsarum voces, prout potero, æmulabor: ac, quod ipsæ dicturæ essent, altâ voce referens, dico:

VIVAT REX, VIVAT REX VLADISLAUS, ET ILLA,
QUÆ FUERAT DIGNUS SUMERE, SCEPTRA GERAT.
UT PATRIS CUM LAUDE PARI MODERARIS HABENAS,
REX NOVE: SIC VITAM CUM PATRE VIVE PAREM.

Sed fallor? An pertæsæ interpretis coràm, quæ nuncuparant, vota Sacratissimæ Majestatis pulvinaribus, devotissimè inferre malunt Musæ? Ita est: Adest cum universo Musarum Choro Apollo Pater, & jejunum linguæ meæ eloquium interpellat.

O factum benè meæ Musæ! Cum æternitate certabit posthac memoria nostri Regis, dum vestris artibus coli cœpit: Et nos quidem in præcipua parte felicitatis meritò deputamus, ei Regi parere, cujus æternaturæ virtutes, æ-

ternæ

ternæ admirationis cultum merentur: quemque non sola nascendi sors, sed divinior quædam mentis sublimitas, in divinâ inter mortales dignitate constituit. Ignosce, Regum Gloria, si virtutum tuarum cœlestis impetus, in liberius laudum suarum præconium, abripiat meum stylum. Invitam equidem audire suas laudes, Virtutem omnem scio: sed & iniquum esse, quisquis Magnas Virtutes debito cultu fraudat, scio. Moderabor tamen affectui, ac, si potero, vel una saltem linea, amplissimum virtutum tuarum comprehendam decus. Sic pectus formavit suum VLADISLAUS AUGUSTUS, ut virtutum divininissimarum senaculum; Sic vitam instituit omnem, ut perpetuum Virtutum exercitium videatur. Orbem testem hujus dicti voco. Quotusquisque enim ejus locus est, cujus splendori, ex clarissima virtutum harum luce, non plurimum dignitatis accesserit? Parum videbatur bellicarum artium matri atque officinæ BELGIO, inque eo Felicissimæ Virtutis Principi SPINOLÆ, insignia dare Martiæ indolis documenta: Roma ipsa adeunda erat, Regiarumque dotum gloriâ illustranda, quæ quondam tot fortissimorum victorijs illustrata, omnibus ad virtutem sectandam lux erat. Scilicet lustrandus erat à te locus Augustissimus, qui brevi Augustissimis tuis Victorijs ornandus erat. Oculis usurpare placebat infinitarum virtutum fertilissimum locum, quem innumeris scriptorum laudibus ornatum, virtutis sectandæ impulsorem habebas,

bebas. Sed, quæ pro tuorum ſalute fortiter geſſeris olim, adhuc Moſcovia ad Borysthenem fuſa loquitur. Æterno Tuo Honori Turcarum, Tartarorumque legentur clades, cum caput Oſmanicum perfidiæ ſuæ pœnas; Virtutis Tuæ ſenſiſſe potentiam fatebuntur. In aliis pari ſucceſſu, pari ſtudio Clara Virtus enituit, nec unquam pertinax illa cura tibi defuit, ut non ſummus inter homines eſſes, niſi optimus. O verè Regium atque Excelſum animum! Vos compello, quoscunque Æternus Mundi Arbiter hominum regendorum clavo admovit, an exactior ad Regium culmen via ducat, decernite?

Regem non faciunt opes;
Non veſtis Tyriæ color;
Non frontis nota Regiæ;
Non auro nitidæ trabes:
Regnum mens bona poßidet.

Non CELSISSIMVS inter homines habendus, qui celſiſſimo locatus ſolio, plurimorum cultorum deſpicit obſequia: ſed qui, ſupra homines ſublimato animo, ejus æmulatur celſitudinem, cujus vicem gerit, Celſiſſimi è Cœlo DEI. SERENISSIMVM Eum dicimus, qui, velut ſyderum Princeps, nubibus diſſipatis, blandâ ſerenitate, quicquid infra ſe eſt, reficit; ita ſubjectorum hominum res immoto oculo videt, ac, propulſatis injuriarum nebulis, novâ lætitiâ ſerenat. REX POTENTISSIMVS eſt, non qui latè imperat, ac infinitos ferè Imperij fines moderatur; ſed qui affectibus non ſuccumbit, & ho-

rum

rum imperat dictamini. Ea laude insignē gerat animum, quisquis Regijs insignibus vult ornari. Atque hujus laudis possessio hæreditaria tibì, MAGNE REX, cum esset, nolebas admittere, ut tuâ culpâ minueretur splendidissima hæreditas; Sed, si hæredem Patrij Solij constitueret te cœlestis favor, hæredem prius avitarum patriarumque virtutum cœlestis faceret animus. Neque enim DIVORVM ANTECESSORVM tangere solium volebas, nisi & laudum eorum culmen Celsissimæ tuæ Virtutes contingerent. Hîc jam tot seculorum virtus repetenda esset, & suâ laude decoranda; quemadmodum JAGELLONICA Gloria inoffenso augmento creverit, & innumeris res Polonicas felicitatibus auxerit. Dicendus hîc esset, AVGVSTISSIMVS JAGELLO VLADISLAVS, qui Magno Ducatu Lithvaniæ, Samogitiæ, Russiæq; nobilissima parte Poloniæ fines ampliavit; Lithvaniam verò ipsam veræ fidei nobilissimo dono beavit: Dicendus esset huj9 Filius Æternæ Famæ, CASIMIRVS, qui subactâ Prussiam Poloniæ Regno addidit: Dicendus esset laudatissimus SIGISMVNDVS I. cujus spectatam pietatem, inviolatam iustitiam, & fortitudinem cumprimis stupendam, cum omni virtutum felicissimo consortio, miratur omnis historia: Dicendus esset inclytus SIGISMVNDVS AVGVSTVS, in quo frugalitatem, prudentiam, ac scientiæ tam togatæ; quàm militaris sublimitatem, rarissimo exemplo, deprehendis. Dicenda illa omnia essent, nisi compendium

ver-

verborum facere, ac, quæ in istis singula, in DIVO PATRE Tuo iunctim omnia miranda occurrunt, videre juberer. Cujus quidem SIGISMUNDI TERTII Magnum Nomen, ut sine veneratione nunquam profertur: ita Æterna ejus Memoria nobis erit atque Sacrosancta. Speculum erat quoddam clarissimum, in quod universis Regibus inspicere proderat, ut, quid usui sibi esset, discerent, Asylum erat oppressæ justitiæ, quam non defunctoriâ tuebatur operâ, sed indefesso labore, ac curiosâ solertiâ: Patrocinium Musarum, Præsidium innocentiæ, Refugium bonorum omnium. Patientissimus adhæc laborum, Servantissimus fidei, Fortis in Præliis, Pius in templis, Prudens in consiliis, ubique Regum exemplum absolutum. Neque jam quicquam immensis eius laudibus accedere posse videbatur, nisi quod parem sibi videret FILIUM PRINCIPEM. Hinc intolerabilis quoque tam Sancti Capitis jactura exstitisset, nisi hoc divinitus beneficio restituta videretur. Nam, quod in avito agro optimi Imperatoris Vespasiani, cõtigisse Suetonius autor est, Cupressum altitudinis conspicuæ vi tempestatis evulsam, repentè procidisse, ac insequenti die viridiorem atque firmiorem eodem vestigio resurrexisse; idem, si fas est dicere, nobis præstitit æterna indulgentia. Erat tempus, quo, quæ conditio natorum omnium est, finem rebus gloriose gestis imponeret Augustissimus Parens: Fractus curis, Senio fessus, deficiebat divinus animus, hoc uno Deitate inferior, quòd, uti cœpisset, ita desi-

neret ſuum regere corpus. Mortis hinc violentiâ proſtrat⁹ reviviſcere, ac novo in Te, Regiarum Virtutum Hærede, flore vigere cœpit, dum, quod continuis tot annorum vigilijs, ſudoribus atque curis ſervârat, tibi regnum ceſſit. Atque hîc, utrum ſatis prædicem, neſcio, an feliciſſimam MAGNI REGIS virtutem tandem debito præmio honoratam; an ſummam fortiſſimæ gentis felicitatem, cui ejus regi imperio contigit, quem votis omnibus quævis gens ſibi expeteret! Etiſti quidem ubiq; ſuus ſervabatur honor: veſtras verò fortunas atq; vitam, nobiliſſima natio, ejus tutelæ commiſſa, non niſi immortale beneficium videtur. Certè DEO pleni fuiſtis, quicunque animis veſtris eum Regem denotaſtis, quem propria virtus diu huic celſitudini deſtinârat. Neque enim absque DEO REX deſignatur: hinc, Deo ſuggerente, id vos cogitaſſe, quis dubitet? Et ô felicem præconem, quisquis primus hoc auſpicatiſſimum oraculum turbæ expedivit: REX EST VLADISLAVS AVGVSTVS! Hæc namque dum dixit, ſimul, quicquid Regiæ laudis dici potuit, expreſſit: Rex eſt, quem naſci, & à prima ætate nobiſcum verſari; quem eodem nobiſcum hauſto äere, eosdem haurire motus, atque animi impetus cœleſtis voluit gratia: cujus ſupra communem humanitatis conditionem, ſummis virtutibus ditatum pectus: quem iisdem dubii Martis periculis ſudare nobiſcum, & ſanguinis quoque ac vitæ, pro Salute Publica, incurioſum vidimus toties. Cinget poſthac Sacræ Majeſtatis

in-

insigne, DIADEMA, illud Caput, quod providè inter lituos & turbas, bono publico vigilavit, inq; medium consuluit. Auream Imperii VIRGAM eæ tenebunt Manus, quas diuturna ferri tractandi consuetudo felicissimè eidem præparavit. Iis Humeris PALUDAMENTUM Regium insternitur, quibus immensæ negotiorum moles sæpius incubuerunt, atque feliciter fuerunt sustentatæ. O felices vos, iterum dico, & vobiscum unà nos ipsos eo Rege, ijs temporibus, concesso, quibus gravissimis motibus agitata Polonia, prudentissimo Rectore opus habebat! cum navis patriæ

Nudum remigio latus,
Et malus celeri saucius Africo,
Antennæ gemerent: ac sine funibus
Vix durare carinæ
Possent imperiosius
Æquor.

Volebat scilicet illustrius reddere tuum Regnum Cœli Numen, ipsâ exordij difficultate, ut non deliciarum atque voluptatis, sed laboris curarumque Regium nomen esse constaret. Asperioribus exercere voluit non insuetam labori virtutem, quo gratior pòst quieta esset atque tranquilla Majestatis possessio. Nam quod habet maximus Geographus de fonte Insulæ Saxosæ, Laodicensibus vicinæ, cujus aquæ primo haustu salsedine marinâ, reliquo grato dulcore sint: id verè de primis Regni tui Auspiciis experti sumus. Erat illud futurum fons, qui largissimis honorum rivulis æternùm scaturiret, ac variè dispersus, omnium regnorum oras tuæ gloriæ famâ allueret. Sed

pri-

primum amara bellicarum difficultatum salsugo degustanda erat, cui consumptæ perpetuus fluxus abundantissimæ Gloriæ succedit. Nam si virtutis summa laus est, multis salutem dare, & advitā ab ipsa morte revocare: nil jam sublimius gloriosissimo Tuo Nomine erit, qui in primis Regni Tui incunabulis salutem, ac à barbara sævitie immunitatem nasci tuæ genti vidisti. O dignam Divis Regibus Divam Progeniem! Augustissimæ Memoriæ Regem Suecorum GUSTAVUM, Divum Tuum Proavum Paternum, LIBERATOREM SVORVM, Historiæ omnes prædicant; quòd Regni sui principium, finis exstiterit calamitatum, quibus Cives Regni premebat vicina tyrannis. Adeste Illustrissimi Poloniæ Proceres, tuque universe subditorum cœtus, ac liberâ voce dicite, annon eadem, si non major Magni VLADISLAI habenda gloria, postquam simul cum Regno, castra ingressus, nefandum barbarorum profligavit insultum. Inundabat immensos tractus hostilis copia, ac eversura jam videbatur, quicquid obviam occurreret, cum adverso Regiæ virtutis objectu sistebatur rapidissimus impetus, ac, ne vastaret petitas terras, arcebatur, penitusque opprimebatur. Eant jam fœdissimi fœderum violatores, ac felicem perfidiam sperent! Vel num adeò rerum omnium ignari sunt, & expertes, ut fractæ fidei pœnas non didicerint? Ita omnino videtur; neque enim, aliter si esset, tanti exercitus copias apparatusque bellicos, tàm levi fundamini superstruxissent. Glacies perfi-

dia

dia videtur, quam cum sui belli statuerent fundamentum, quid mirum, si, igneo Divinæ Virtutis impetu accedente, solutum hoc; illi collapsi sint. Nolo hìc compilatis historiæ exemplis divitem reddere meam orationem: illud unum dico, lætissimum firmandi Regii Solii omen fuisse, cùm primas suæ potentiæ vires in vindicanda perfidia, & justitia asserenda experiretur Novus Rex. Nam quod fundamentum, Oratore teste, perpetuæ commendationis est & famæ: id fundamentum tui Regni auspicatissimi fuit; JUSTITIA. Hujus violationem impunitam si ferres, ne Regis nomen ferendum putabas. Et meritò: DEI enim imago Rex est, non tamen nisi justus: Justitiâ namque & Pietate DEOS fieri Principes, jam olim Augustus pronunciavit. Et remotâ justitiâ magna latrocinia esse regna nôras; hinc nolebas Regno præesse, in quo impune quidvis admitteret perfidia, audaciamque peccandi licentia pareret. Malebas nascentis regni tui infantiâ ostendere, quid de adultiore ejus ætate sperandum esset bonis. Quare eâdem cum Comneno usus voce, Aut injurias, hostibus dicebas, aut vitam relinquite: nam vos injustè agere & vivere, nec DEO gratum, nec mihi eiusdem ministro ferendum est. Regia sanè vox, quæque omnis prosperitatis lætissimum præsagium fuit. Nam quemadmodum bonum annum non tam ex magnis fructibus, quam è iustè regnantibus existimandum aiunt: ita fortunatissimum Imperium non è vastis & opulentis provinciis, sed præsidum æquitate cen-

 sen-

ſendum puto. Terræ ſuæ nutriciæ id beneficii collatum à Jove, ut, quicquid noxiarum ferarum alibi degat, exulare hinc cogatur, cum nec genitrix; nec altrix earum ſit, literis accepim⁹: Dubiæ fidei res eſt. Tu citra dubium tuæ terræ, quam natalem Tibi voluit provida Dei mens, optimè proſpecturus, peſtilentiſſimum injuſtitiæ virus longè inde pepuliſti, ne, quod florentiſſimis regnis vaſtitatem induxiſſet atque deſolationem, exorientis regni tui ſubverteret decus. Et jam obtinebas feliciſſimo eventu JVSTI nomen, cum nativâ munitum pectus Fortitudine hoſtium vires aggrederetur, Moſcoviticas primum, &, hiſce fuſis, Turcicas. Utraque enim gens incremento tui regni obſiſtere præſumſerat, ut incrementũ tuæ gloriæ promoveret. Obſequentiſſimos habebas comites, quotquot tuo regimini ſubjecerat Æterna Poteſtas: quorũ qui corpore armisque ſequi nequibant, votis ac piis te proſequebantur ſuſpiriis. Neque verò fortius pugnat armata ferro cohors, quam devota mens invictâ precum vi. Quandoquidẽ enim Infinita hiſce armis vincitur Potentia, quidni mortalium imbelles iis frangerentur vires! Sequebatur tuum agmen ipſa cæleſtis exercitus multitudo, adeoque Æterni Regis auxilium. Cœlo quippe infeſtum erat perjurii ſcelus, adeoq; ſuis copiis impugnare idipſum videbatur. Quasquidem ſi oculi veſtri non uſurparunt, felix belli eventus patefecit. Nam id, credo, facilè dabitur, ſi humanis viribus res peragenda fuiſſet, deſperata fuiſſe omnia. Tantas copias, tam late pro-

greſſas, tanto furore æſtuantes, à paucis profligatas, quid eſt, niſi DEI opus? Felices milites, qui DEI auſpiciis atque Ductu res ſuas gerunt! Quid verò illud, quòd cœlum ipſum tuæ victoriæ, delendisque hoſtibus ſerviebat; eo äere conſtituto, qui tuorum fortitudinem, hoſtium ruinam augebat.

O nimium (quod de Theodoſio Claudianus prædicat)
dilecte Deo, cui fundit ab aſtris
Æolus armatas hyemes, cui militat æther,
Et conjurati veniunt ad claſsica venti!

Sed & tua virtus quantum profuerit, inde patet, quòd, cum afflicti ſederent atque mœſti, undique cincti cives Celeberrimæ Urbis, rerum omnium difficultate obſidionem augente, tuo velut ſalutaris alicujus Numinis adventu, tam ſubitò omnia mutata ſint, ut priùs levamen calamitatum, quam præſentiam tuam ſentirent. Nec credo, majore celeritate ſuas res confeciſſe, Romanæ Monarchiæ Auſpicem, Julium, quàm tu & hoſtes opreſſiſti, & cum vitâ libertatem reddidiſti tuis. Et arma & animus addebantur fidiſſimis militibus, poſtquã Invictam Regis Virtutem ſecum pugnare deprehenderant. Novum quendam cœlo Julium dimiſſum crederes, qui cœleſti virtutum ardore militum pectus inflammaret. Nam hunc imminente aliquando periculo præſentiſsimo, in prælium ruiſſe, corpusque fortiter fortunæ objeciſſe, compertum eſt. Cumq; ſcuto ab noviſsimis uni militi detracto (quod ipſe eô ſine ſcuto venerat) in primam aciem proceſsiſſet, centurionibus nominatim appel-

latis, reliquos cohortatus, prælium instruxit. Dictu mirum, quid valuerit Heroica hæc Cæsaris virtus: nam & hostium impetum milites singuli, pro se in conspectu Imperatoris inextremis suam operam navare cupientes, tartadverunt; & præterea tantò audaciùs resistere, fortiusque pugnare cœperunt, ut &, qui vulneribus jam confecti procubuissent, scutis innixi prælium redintegrárint, inermesque armatis occurrentes ad deditionem hostes post cruentam adegerint pugnam. Eodem successu à te, REGVM MAXIME, pugnatum est. Nam, quæ siderum nobilissimi Solis efficacia est, ut alia quidem induret, atque fortissimâ resistendi vi induat; alia liquefaciendo emolliat, atque dissolvat: Eadem, SERENISSIME REX, tua virtus efficiebat, tuis enim robur addebat, atque opprimendorum hostium audaciam, dum inimica pectora, tanquam è Riphæorum montium glacie conflata essent, omni resistendi facultate amissâ, liquescebant, & aquæ more corporibus ipsis effluebant Vidisses hinc ad pedes Fortissimi Herois convolutos, interitum deprecari, qui paulò ante innumerarum urbium interitum altâ mente conceptum, superbo ore evomebant: Cui resistere fortissimæ dextræ non valebant, devotâ eam adoratione cernuos colere vidisses. Imò, quod verè Divinæ Virtutis est, in ea quoque agebat, quæ summis locorum intervallis dissita erāt. Turcarum namque numerosissimus exercitus quanto furore sævierat antea, tanto terrore perculsus felicissimæ hujus Victoriæ famâ de ponendis armis

mis jam cogitabat. Augebatur is metus Gloriosissimi Victoris præsentiâ, quam ubi acceperant, adeò ei ferendæ non erant, ut simul cum armis animum abijcientes, admissis veniam, sibi pacem peterent. Insperatum nuncium! quos & sævissima crudelitas, & militum copia, & rerum omnium mediocris status ad nefarium bellum animârat; eos unius VLADISLAI VICTORIS præsentia exanimat. Ita minui Lunæ lucem, postquam nocte pulsâ Solis splendor omnia illustrat, novimus. Ita non potuit ferre cœlestem Divinæ virtutis impetum, mulierosa indoles atque effœminata; quomodo Jovis sui insolitam Virtutem non tulisse Semele dicitur. Ita, quod justè decreveras, fortiter executus, à tuis propulsasti injurias ac destinatas mortes. Quàm chara tuorum tibi vita sit, vitâ tuâ periculis objectâ testatus es, quasi salvus esse absque eorum salute non posses. Tuorum protector factus, plenus bonâ spe bellum subiisti, non alio, nisi cœlesti auxilio, & infractâ animi virtute tectus. Deorum operâ fabricatos clypeos, muniendis Heroum pectoribus addebat prisca superstitio: Divinior tuus clypeus, qui intrepidâ virtute cœlitùs concessâ constabat. Hâc unâ reliquorum securus eras: nec te à laudabili proposito Regni primùm suscepti eminentia dimovebat; non tuorum preces atque vota, quibus, ut domi novo Rege frui liceret, instabant; non molestissimæ viarum difficultates; sed, quæ semel placuerat, stabat sententia; primitias Regiæ fortitudinis subditis sacras es-

 se

se debere. Neque capitibus numerandum; sed animis æstimandum exercitum: sæpè solâ opinione fortitudinem hostes terruisse. Et quodfirmius munimentum esse potest, quàm illud, quod natura dedit, non aliunde sumptũ est, virtutis robur, atque imperterrita animi constantia? Nec proinde felicius contra hostes pugnant fortunæ, quam proprijs armis instructi. Neque enim fortuita fortius armant, quam quæ sunt naturæ: adversus quæ armatos sæpè inermes fuisse vidimus. Verùm non hîc fortitudinem dixerim, sanguinariam illam atque cruentam, quæ insatiatâ nocendi libidine, nunquam defuncta suo munere videtur; nisi cædibus & sangnine fædata omnia adspexerit. Apage degenerem atque spuriam nobilissimæ virtutis prolem, quæ crudelitas & bestialis quædam sævities est, non fortitudo. Is fortis est, quicunque oppressorum liberationi, opprimentium emendationi, vires suas impendit: Quicunq;, Magno Seneca dicente, alieno sanguini, tanquam suo parcit, & scit homini non esse homine prodigè utendum. Quod ipsum cùm tam examussim servaris, quem nisi FORTISSIMVM dicemus? nolebas fortior in hoste, quam tuo animo subigendo videri. Hinc cùm perdere posses universos, singulos servasti. Non sanguinis, non auri, non vani honoris sitiens, sed salutis omnium cupidissimus esse voluisti. Ideò clementiam Victoris implorantes victos, CLEMENTISSIMVS suscepisti. Ac quemadmodum, quod DEI probat infinitum imperium,

Admota

Admota ætherijs culmina sedibus
Duros excipiunt Notos,
Insani Boreæ minas,
Imbriferumq; Corum.
Humida vallis raros patitur
Fulminis ictus: tremuit telo
Jovis altisoni Caucasus ingens,
Phrygiumq; nemus matris Cybeles.
Metuens cœlo Jupiter alto
Vicina petit: non capit unquam
Magnos motus, humilis tecti
Plebeja domus:

Ita te quoque eâdem facilitate & subjectis parcere; & superbos debellare posse docuisti, quando, quos fortiter viceras, clementer servas. Non placet Laurea victorum sanguine infamis, sed salute florida. Itaque unâ victoriâ subditis pacem, hostibus veniam, nobis omnibus lætitiam concessisti CLEMENS. Et quo fine Turcicæ obstiteris potentiæ, lætissimus docuit exitus: Nimirum, quod sapientum est, pacis causa bellum gessisti, & laborem spe otij sustentasti. SALVS TVORVM PVBLICA, una voce dicam, arma quò sumeres, effecit. Non injurias, non damna æstimabas, simul ac eorum omnium felicissimũ remedium, pacem, offerri Tibi ab hoste cognoveras. Quin conditionibus honestissimis propositis, pacem oblatam æterno fœdere firmabas, cum immortali Gloriosissimi Nominis Tui honore.
Atque hoc tuo tam excellenti bono lætatur Academia, dum te suum Regem Augustissimorum Imperatorum laudes exæquasse cognoscit. In te quippe JVLIVM Cæsarem; in te AVGVSTVM, in te ANTONINVM PIVM, in te

plu-

plurimos laudatissimos Imperatores redivivos cernit, quorum omnis laudis summa erant CIVES SERVATI. Est ea tua quoque laus, VLADISLAE AVGVSTE, quamdum se cum æstimat tua hæc Academia, manus porrigit, ac Coronam Civicam, Imperatoribus solennem in Æternitatis æde

VLADISLAO AUGUSTO.
LIBERATORI SUORUM.
FUNDATORI PACIS ÆTERNÆ.
OB CIVES SERVATOS.

suspendit: simulque, ut sempiternâ hâc gloriâ triumphes, precatur. Neque enim ulla gloriosior victoria obtinetur, quàm quæ Pacis atque tranquillitatis mater est. Una hæc innumeris tirumphis potior, quæ tanti sæpè fuit, ut & invictissimos Imperatores huic obtinendæ, imperij fasces submisisse acceperimus. Atque id meritò quidem, cùm, quò plus hujus gratiâ de potentia sua remiserint, eò celsiùs ad Divinam Magnitudinem surrexerint. Divina namque potentia est gregatim ac publicè servare: multos autem occidere, & indiscretos incendij ac ruinæ potentia est. Quin divini honoris partem capiunt, qui eodem cum DEO titulo gaudere laborant: PACIFICI. Et hæc quidem eò à nobis dicuntur liberiùs, quò gratius pacis nomen atque beneficium videtur. Non equidem tanti sumus, ut summæ post DEUM potestati, agendi leges dare audeamus: sed nescio, quo grato quodam fascino fiat, ut tam pertinaci pacis amore teneamur. Credo idem quod iis, qui dulcissimo Loti fructu semel gustato,

sem-

ſemper eodem delectantur; nobis quoque evenire: qui Pacis nomen ſemper ſuſpiramus, poſtquam ejus bono tot annis, ſub DIVORVM ANTECESSORVM TVORVM FELICISSIMO Imperio, noſtris, tui verò AVSPICATISSIMO REGNI Exordio etiam barbaris terris frui conceſſum eſt. Certè quamprimum tuam, REX PACIFICE atque CLEMENS præſentiam oppreſſa patria ſenſit, refecta jam aliquantulum; optimæ ſpei ſibi ſignum erectum ſtatuit. Neq; enim fore confidit, ut, qui bellorum tuorum aliis gentibus fructus fuit, ſibi uni denegaretur PAX TRANQVILLA. Quam quanta devotione a TE PATRE SVO peteret, univerſa uno ore, ſi loqui poſſet, ipſa exponeret; nunc meis verbis ita teſtatur.

Ad pedes tuos, VLADISLAE REX AVGVSTE, proſtrata, ſuccurre oppreſſæ, peto. Reſpice natam, atque DIVORVM ANTECESSORVM Tuorum, heu quondam! delicias; nunc diris fœdatam modis, crudeliſſime ſauciam, cunctis periculis expoſitam, quæque vix animam trahat, reſpice, peto, PATER CLEMENTISSIME. Sub Iſtorum Auſpiciis nata, Eorum Indulgentiſsimo Affectu provecta, atque Potentiſsimo Patrocinio tuta fui: Tu ſortis atque fatorum iniquitate miſe-

rè perditam ne desere. DIVI Tui PA-
RENTIS cura eram, Tu Hæres Regni
Patrii optatissime Patriarum in me
quoque curarum Hæres esse digneris.
Vides, quam minimum, &, nisi à Tuà
Dextra opem impetrem, nihil pristi-
næ dignitatis supersit. Tu qui cœlo
donatus afflictorum rebus instauran-
dis, Res meas ne despice. *Redde tem-
plis suum cultum, legibus vigorem,
domibus quietem, agris honorem,
viis securitatem; reddes autem ea o-
mnia, si, quod una voce exprimo, de-
deris PACEM. O PACEM dones,
quò non ij modo quibus natura sen-
sum dedit, sed etiam tecta atque agri
novo gaudio respirent. Ita DEVS
Te REGEM terris diu commodet, ac
faciat, ut, quamdiu mortalis eris, nihil
ex Augustissima Tua Domo posthac
mortale esse sentias. Ita RECTOREM
Poloniæ Regno TE, REGIVM FILIVM,
longa vita servet, nec, nisi sera & ne-
potibus nostris nota, dies cœlo repo-
nat! Abstineas ab Hoc manus tuas, for-
tuna, nec, in eo potentiam (nisi in ista

parte

parte, qua prodes) oſtenderis. Patere DEVS, ut, quicquid Priorum Regum Auguſtiſsimorum Virtute Poloniæ Regno acceſſerit, Hujus ſervetur atq; augeatur. Placet Hic, quicquid adverſantium irarum obſtat. Tandem beneficiis hucuſque conceſsis faveas, ac muneribus tantis perpetuitatem addas. In quo voto finio, ac confirmando ei nil, niſi illud addo:

DIUTURNUM. FACIAT. DEUS. ACCEPTUM. DEO.
ET. A. DEO. CUSTODITUM. FIRMUM.
SANCTUM. IN. MULTA. SECULA.
IMPERIUM. TUUM.

VLADISLAE. AVGVSTE.

JUSTE. FORTIS. CLEMENS.

parte, qua prodes) offenderis; Patere DEVS; ut, quicquid Priorum Regum Augustissimorum Virtute Poloniæ Regno accesserit, Hujus servetur atq; augeatur. Placet Hic, quicquid adversantium irarum obstat. Tandem beneficiis hucusque concessis faveas, ac muneribus tantis perpetuitatem addas. In quo vero finio, ac confirmando erail, nisi illud addo:

DIUTURNUM. FACIAT. DEUS. ACCEPTUM. DEO.
ET. A. DEO. CUSTODITUM. FIRMUM.
SANCTUM. IN. MULTA. SECULA.
IMPERIUM. TUUM.

VLADISLAE. AVGVSTE.

JUSTE, FORTIS, CLEMENS.

